

NICULESCU

Gwendal Fossois

**ACȚIONEAZĂ
ȘI GÂNDEȘTE CA
BATMAN**

drept, zen, moral, filozof, discret...

Gwendal Fossois

Acționează și gândește ca
BATMAN

Drept, zen, moral, filozof, discret...

Traducere: Andreea-Giorgiana Nicolae

NICULESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUSSON, FRANÇOIS

Acționează și gândește ca Batman : drept, zen, moral, filozof, discret... /

Gwendal Fossois ; trad.: Andreea-Giorgiana Nicolae. - București : Editura Niculescu, 2023

ISBN 978-606-38-0879-1

I. Nicolae, Andreea Giorgiana (trad.)

159.9

© Les Éditions de l'Opportun, 2022

Published by special arrangement with Les Éditions de l'Opportun in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency and Co-Agent Livia Stoia Literary Agency.

Titlu original: *AGIR ET PENSER COMME BATMAN. Juste, zen, moral, philosophe, cachotier...*,
par Gwendal Fossois

© Editura NICULESCU, 2023

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Renata Roșu

Tehnoredactor: Lucian Curteanu

Ilustrații: Gwendal Fossois

Adaptare copertă & design: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0879-1

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial OXFORD UNIVERSITY PRESS în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

CUPRINS

Prima bătaie din aripi	9
Supereroul din tine	13
Ce fel de Bruce Wayne ești?	15
Lecția 1. Introspecția	15
Lecția 2. Eroul negru	22
Lecția 3. Eroul zen	30
Învață să gândești ca un supererou.	39
Lecția 4. Binele, răul, care este diferența?	39
Lecția 5. Regula morală și libertatea Justiției	48
BILANȚ. Batman, filozof.	52
Din Batcave...	
Alfred Pennyworth ne spune tot	56
Să devii un justițiar cu pelerină	59
Sub pelerină, un creier și niște mușchi: dezvoltă-ți <i>abilitățile speciale</i>	61
Lecția 1. Să ai un super-creier	61
Lecția 2. Bicepsul tău poate ascunde un altul	70

Lecția 3. Acceptă-l pe Bruce din interiorul tău . . .75	
Lecția 4. Conștiința ta de supererou79	
Să te lupți cu băieții răi.87	
Lecția 5. Ești eroul Gothamului tău87	
Lecția 6. Identifică agenții răului94	
BILANȚ. Un Batman mai puternic cu fiecare zi.101	
Din Batcave...	
Acționează și gândește ca Joker104	
Familia și prietenii: Bat-familia ta 111	
Familia nucleară113	
Lecția 1. Batman <i>in love</i>113	
Lecția 2. Tatăl-Alfred și Bat-fiul118	
Lecția 3. Crește-l pe Robin123	
O familie poate ascunde o alta131	
Lecția 4. Definește-ți familia131	
Lecția 5. Educă-ți Bat-animalul de companie . . .136	
BILANȚ. Predă ștafeta bebelușilor tăi supereroi.141	
Din Batcave...	
Supereroii tăi dezvăluiți144	
Bat-businessul: să fii un erou la locul de muncă 147	
Lucrează ca un adevărat justițiar: sfaturile Cavalerului mascat149	

Lecția 1. Munca la distanță sau Bat-freelance. . .	149
Lecția 2. Fiecare cu metoda lui.	155
Lecția 3. Să gestionezi mai multe misiuni în același timp	159
Lecția 4. Să păstrezi un echilibru între viața personală și cea profesională.....	161
Lecția 5. Fox&Co: relațiile cu prestatorii tăi de servicii.	164
Să lucrezi cu Bat-comunitatea.	171
Lecția 6. Colegii tăi sunt liga ta.	171
Lecția 7. În tandem cu Supermanul tău.	176
Lecția 8. Să fii un super-manager sau un Bat-șef	180
Lecția 9. Extinde-ți Bat-rețeaua	185
BILANȚ. Tu și ceilalți Batmani.	189
TEST: Ce fel de justițiar ești?.	191
Batman o dată, Batman pentru totdeauna!	199
Bat-jurnalul tău	201

PRIMA BĂTAIE DIN ARIPI

Niște raze de lumină străpung noaptea întunecată și se întind deasupra orașului. Pe cer se distinge o formă, diferită de toate celelalte, vizibilă de pe fiecare stradă din oraș. Este o pată galbenă pe un ton monocrom întunecat, un asalt printre norii care se conturează la orizont.

Forma devine și mai strălucitoare, mai clară. Ea distruge delicatețea clișeului, acea carte poștală idealizată a unui Gotham care nu există cu adevărat. Este un strigăt de ajutor, o implorare, un gest disperat într-o situație de neînțeles. Liliacul își întinde aripile, nu se știe niciodată dacă va apărea. Așteptăm, măcinați de stres, cu simțurile tulburate, observând cu greu detaliile care se remarcă în această noapte întunecată.

O mișcare bruscă sub vălul dens și opac ne atrage atenția. Ceva se mișcă deasupra orașului agitat. Iar pelerina se desface, pare că-și ia zborul. Abia ce îi distingem corpul de abanos, strălucitor, că acesta se evaporă brusc, înghițit din nou de noaptea care pare să nu se mai termine. Atunci se deslușesc trăsăturile unui chip neted. Apare masca, însoțită de cele două vârfuri care sfâșie întunericul. O privire pătrunzătoare. Buze delicate. Un bust și picioare sculptate care propulsează corpul animalului în aer. Iar mamiferul fuge din nou, își ia avânt, se afundă în întuneric până dispare complet.

Figură emblematică a culturii pop, Batman are mai multe atuuri în mână. Este un justițiar eminent, se luptă zi de zi pentru a-i salva pe cei neajutorați, colaborează cu poliția împotriva criminalității. Este, de asemenea, membru al multor ligi de supereroi, din care face parte și Superman, partenerul său preferat. Particularitatea lui Batman constă în faptul că nu are nicio putere supraomenească, spre deosebire de supereroul sosit de pe planeta Krypton. Tendința lui Bruce Wayne de a face bine l-a determinat să-l creeze pe acest Cavaler Negru, folosind gadgeturi de top. Încă din anii '30, acesta s-a impus în *comicsuri* (reviste de benzi desenate) și pe ecran ca fiind întruchiparea perfectă a justiției sociale, exploatându-și abilitățile în artele marțiale și logica de detectiv pentru a-i ajuta pe ceilalți. El este întruchiparea curajului, a onestității, a dreptății... Dar în spatele costumului său se ascunde o persoană blândă, sensibilă, care îi ascultă pe ceilalți. Pe scurt, Omul-liliac este un model aparte. Și dacă ne-ar împărtăși secretele sale pentru a deveni mai buni în viața de zi cu zi? Dacă ne-ar explica cum să devenim supereroi la locul de muncă, în familie, cu prietenii? Și dacă justițiarul mascat de mâine ai fi chiar tu?

Explorând acest personaj, exemplar din multe puncte de vedere¹, vei ajunge să pui sub semnul întrebării certitudinile,

¹ Corpusul literar și cinematografic este atât de bogat încât este imposibil de tratat totalitatea lucrărilor într-un singur eseu. În această carte, am urmărit firul biografic care se impune diferitelor vieți ale lui Batman, începând cu cele opt lungmetraje realizate succesiv de către Leslie H. Martinson, Tim Burton, Joel Schumacher și Christopher Nolan. La acest ansamblu se adaugă toate *comicsurile*, ale căror scene citate au fost triate pentru a le da un sens în cadrul acestei analize, precum și serialele, de televiziune și mai ales de animație. Fiecare referință este citată într-o notă de subsol.

să-ți cultivi încrederea în tine, să te lupți cu super-răufăcătorii care fac parte din cotidianul tău... Toate acestea, pentru a fi mai fericit și împlinit în viață și astfel pentru a-ți lua zborul.

SUB PELERINĂ, UN CREIER ȘI NIȘTE MUȘCHI: DEZVOLTĂ-ȚI ABILITĂȚILE SPECIALE

LECȚIA 1. SĂ AI UN SUPER-CREIER

„Jur să-mi dedic viața și moștenirea aducerii asasinului vos-
tru în fața justiției... și luptei împotriva tuturor criminalilor!
O jur!”⁴⁸

Aceasta este promisiunea pe care tânărul Bruce a făcut-o în fața mormintelor părinților săi, înainte de a pleca într-o călătorie inițiativă și formativă în întreaga lume. În caseta următoare din acest *comics*, viitorul Cavaler Negru a crescut deja mult. Ține între degete o fiolă din care se ridică un fum alb. Iar textul aduce explicația: „Anii au trecut, iar Bruce s-a pregătit pentru cariera aleasă! Stăpânește tehnicile departamentului de criminalistică!”⁴⁹

Iar competențele sale se înmulțesc cu timpul: chimist, anchetator, criminalist, poliglot și multe altele.

⁴⁸ Bill Finger, Bob Kane, „Les origines de Batman” – *Batman* n° 47, în Jerry Siegel, Bill Finger (regizor), în *DC Comics Anthologie*, Urban Comics, Paris, 2012 (1948 ediția originală a acestei aventuri).

⁴⁹ *Ibid.*

Este prezentat adesea ca autodidact, iar scenariștii au adăugat de-a lungul anilor niște scene care să ne permită să înțelegem această evoluție. Pentru a lucra asupra mentalului, a petrecut timp cu diverși maeștri care l-au determinat să-și dezvolte capacitățile intelectuale. Povestea lui Batman este totuși marcată de omisiuni, o tehnică ce le permite multor autori să ocolească întrebarea *de ce* pentru a se concentra asupra aventurilor sale din prezentul ficțional. Iar când flashbackuri sau povești din trecut sunt evocate, acestea intră adesea în contradicție cu alte versiuni oficiale, după cum o arată cazul lui Henri Ducard, antrenorul criminal care, pentru Christopher Nolan, nu este nimeni altul decât avatarul lui Ra's al Ghul.

Prin descompunerea acestui ansamblu foarte bogat și complex, ajungem totuși să reconstituim câteva elemente biografice și un început de cronologie.

Alfred și Leslie Thompkins⁵⁰ joacă un rol educativ, fiind un fel de înlocuitori ai Marthei și ai lui Thomas Wayne. Rolul lor este în esență unul părintesc; putem totuși să presupunem că datorită lor Bruce a dobândit competențe ca actor (trecutul majordomului) și în medicină (meseria lui Leslie), încă de la o vârstă fragedă.

Pe lângă educația din partea celor două personaje cu autoritate, se află și cursurile ținute de diferiți specialiști în America, Europa și Asia, printre care:

- activitatea de anchetator, predată de detectivul Harvey Harris⁵¹;

⁵⁰ O evocăm aici pe Leslie Thompkins din comics și nu din serialul Gotham a cărei evoluție este diferită în mod radical.

⁵¹ Len Wein, *The Untold Legend of the Batman #1*, DC Comics, Burbank, 1980.

- arta explozibililor, predată de Frederick Stone, „exper-tul în demolări”⁵²;
- chimia, predată de un anume Kingsley⁵³;
- toxicologia, predată de Aurelius Boch: „Cum să recu-noști cele mai insidioase otrăvuri”⁵⁴;
- fabricarea obiectelor de înaltă tehnologie, predată de inventatorul genial Serghei Alexandrov⁵⁵.

Aceste aptitudini nu reprezintă decât o mică parte din abilitățile lui Bruce Wayne; ele dezvăluie înclinația tânărului spre formarea profesională, atâtea abilități indispensabile pentru a deveni un justițiar talentat.

MENTALUL TĂU DE SUPEREROU

La fel ca el, învață să-ți dezvolti abilitățile, dar și să-ți diversifici cunoștințele pentru a evolua pozitiv în domeniul tău profesional. Această strategie se bazează pe:

- lucrul asupra punctelor tale slabe;
- consolidarea abilităților tale;
- dezvoltarea unor noi abilități.

Dar cum? La fel ca Bruce Wayne, stabilește-ți mai întâi obiectivele, fie ele personale sau profesionale. Folosește-te de lista valorilor tale pe care le-ai enumerat la paginile

⁵² John Byrne, Jim Aparo, Mike Decarlo, „The Many Deaths of the Batman” #2, în *Detective Comics #434*, DC Comics, New York, 1989 (traducerea autorului).

⁵³ John Byrne, Jim Aparo, Mike Decarlo, „The Many Deaths of the Batman” #3, în *Detective Comics #435*, DC Comics, New York, 1989.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Scott Snyder, Greg Capullo, Danny Miki, *Batman – Zero Year, Volume 2 #22*, DC Comics, New York, 2013.

20-21. Pot fi de orice fel: să urci în ierarhie, să-ți schimbi meseria sau să te reorientezi profesional, să câștigi mai mulți bani, să fii împlinit la locul de muncă, să ai relații umane mai prietenoase etc. Găsește cele zece obiective principale și notează-le la paginile 66-69. De exemplu, Bruce Wayne vrea să-i protejeze pe cei neajutorați.

Găsește apoi trei modalități ideale pentru a atinge aceste obiective concentrându-te pe abilitățile reale, care urmează să fie dezvoltate sau atinse. Bruce a valorizat căutarea inițiativă în jurul lumii; și-a dezvoltat astfel o strategie de pregătire bazată pe criteriile precedente. Este rândul tău să găsești calitățile pe care se sprijină obiectivele tale.

În al treilea rând, pentru fiecare dintre aceste abilități, găsește o soluție concretă pentru a o dezvolta: poate să fie în mod autodidact, urmând de exemplu un curs online sau prin lectură, sau prin intermediul unui centru de formare – cursul fiind finanțat din contul personal, de către angajator sau de către Forțele de Muncă...

LECȚIA 4. CONȘTIINȚA TA DE SUPEREROU

Când Bruce se observă în oglindă, oare îl vede pe miliardarul înzestrat, simpatic dar (uneori) un pic prea pedant? Sau pe justițiarul care salvează lumea din orașul Gotham la adăpostul întunericului? Și invers, când își poartă pelerina, oare își anihilează prompt a doua sa față – de playboy –, sau este mai degrabă o piesă care se adăugă la puzzle?

Dubla identitate a personajului este țesută din mistere care se întrepătrund. Autorii înșiși nu sunt pe aceeași lungime de undă în această privință: „O mască nu are funcția de a depersonaliza atunci când face parte dintr-un rol sau dintr-o identitate asumată de cel care o poartă. Realitatea este că personajul lui Batman este adevărata *persona*, declară Dan DiDio, fost coeditor al DC Comics, iar Bruce Wayne este masca.” Michael Uslan, producător executiv al filmului *The Dark Knight Rises*, susține următoarele: „Cred că Bruce Wayne nu există. Cred că a murit în noaptea aceea, împreună cu părinții, și că această formă, acest băiat, această entitate care a sosit apoi, nu mai era Bruce Wayne. Devenise deja Batman, în acel moment, în inima, mintea și sufletul lui. Avea doar o cale de parcurs, o călătorie.” Autorul de benzi desenate Paul Levitz vede lucrurile altfel: „Inima identității sale este întotdeauna Bruce, pentru că experiența sa de pregătire ca Bruce le alimentează pe ambele. Batman este un instrument care îndeplinește ce are de făcut”.⁶⁴

Rezultatul: Bruce însuși nu este clar cu privire la acest lucru. În lupta cu justiția, îl vom vedea abandonând brusc

⁶⁴ Travis Langley, *Batman and Psychology. A Dark and Stormy Knight*, John Wiley & Sons, New Jersey, 2012 (traducerea autorului).

identitatea lui Wayne pentru a deveni un supererou aparte: „Bruce Wayne este o mască pe care o port, pe care am purtat-o de când sunt copil... Însă a devenit un handicap. Așa că s-a terminat, le va spune apropiaților săi. [...] Bruce Wayne și problemele sale nu mai sunt preocuparea mea de-acum înainte.”⁶⁵ Cu toate acestea, se va întoarce întotdeauna la conac, reluându-și viața în confort. Iar la sfârșitul bătăliei juridice împotriva lui Neo-Joker Jack Napier, va decide să abandoneze oficial masca pentru a-și arăta adevărata față (cea de Bruce) lumii, asumându-și pe deplin această dublă identitate.⁶⁶

Autoacceptarea reprezintă o muncă importantă în psihologie. Bruce arată în ce constă aceasta:

- distanțarea de propriul trecut: *am trăit asta și o accept;*
- înțelegerea valorilor și a obiectivelor sale: *vreau să fac asta și o accept;*
- acceptarea a ceea ce este în momentul T (corpul, mintea, emoțiile sale...): *sunt asta și o accept;*
- dorința de a se depăși și a-și înțelege propriile limite: *pot face asta, sau nu, și o accept.*

Dar cum se face acest lucru, mai concret? Există mai multe strategii pentru a învăța să te accepți, prima fiind psihoterapia, o călătorie extraordinară spre sine. Însă poți începe utilizând tehnicile următoare, care îți vor spori încrederea în tine.

⁶⁵ Greg Rucka, Ed Brubaker, Chuck Dixon, Devin Grayson, Kelley Puckett, Rick Burchett, Scott McDaniel, Geoff Johns, „Bruce Wayne: Fugitive”, *Batman #600*, DC Comics, New York, 2012 (traducerea autorului).

⁶⁶ Sean Murphy, *Batman: White Knight*, Urban Comics, Paris, 2018.

1. Gândirea pozitivă

Bruce nu a conceptualizat această metodă, dar este parte integrantă din el. Pentru a o pune în practică, trebuie să poți observa modul în care reacționezi zilnic. Notează în *Bat-jurnal* câteva situații în care ai reacționat în mod negativ: o emoție paralizantă, tristețe, furie etc. Pentru fiecare din aceste situații, găsește unul sau două argumente care demonstrează că această experiență a putut fi pozitivă, fie în momentul-cheie, fie într-un viitor apropiat sau îndepărtat, fie în înțelegerea situației în mod general. Dacă de exemplu te-ai bătut cu cineva și regreti acest lucru, lupta respectivă ți-a permis să conștientizezi această aspirație. Mai demonstrează și faptul că ești în măsură să te aperi și că nu ești un laș. Acestea sunt calități.

Batman știe acest lucru, chiar dacă uneori nu se detașează destul pentru a avea o judecată obiectivă: când pleacă în cruciadă împotriva Curții Bufnițelor, îi ia mult timp să accepte că organizația criminală s-a instalat în secret și de mult timp în adâncurile unui Gotham pe care el nu îl recunoaște.⁶⁷ Când, în cele din urmă, își dă seama de amploarea cazului, reușește să găsească soluții pentru a contracara grupul. Prin acceptare, ajunge să soluționeze conflictul și, mai ales, evoluează în căutarea cunoașterii și a adevărului.

Scopul gândirii pozitive este, pe termen lung, să ajungi să-ți modifice analiza de moment pentru a conștientiza că situația respectivă aduce ceva nou pentru tine. Astfel poți să-ți urmărești emoțiile negative și, când le simți, să practici meditația pentru a te distanța de ele înainte de a te gândi din

⁶⁷ Scott Snyder, James Tyrion IV, Greg Capulo, Rafael Albuquerque, *La Cour des Hiboux*, op. cit.

nou la acea situație. Realizând acest exercițiu zilnic, el se va integra treptat modului tău de gândire.

În același mod, nu spune *niciodată* că ești incapabil să faci ceva. Dacă te confrunți cu o situație dificilă, repetă-ți că *poți* reuși și practică din nou meditația pentru a te distanța de emoțiile tale.

2. Alegerea măștii

Dacă fiecare dintre noi poartă mai multe măști în același timp, precum Bruce, noi singuri le alegem estetica. Poate părea o prostie, dar, observând care sunt particularitățile tale fizice, poți face ca stilul tău să evolueze pentru a corespunde imaginii pe care o ai despre tine însuți.

Prin urmare, uită-te în șifonierul cu pelerine și aranjează-ți hainele în funcție de preferințe. Evită o mască rigidă în stilul lui Batman și alege, de exemplu, o pălărie care-ți place, dar pe care nu o porți niciodată. Poate că Bruce și-a creat ținuta pentru a-și pune în valoare calitățile fizice, dar s-a gândit și la un stil – îmbrăcat cu totul în negru – care îi place neapărat. Fii tu însuți și învață să-ți asumi micile excentricități.

3. Înfruntarea temerilor

Dacă temerile noastre sunt absolut necesare pentru a reacționa la un potențial pericol, ele sunt de multe ori niște frâne în viața de zi cu zi: teama de a nu fi suficient de inteligent, teama de a fi ridicol, teama de a nu finaliza o anumită sarcină... Învățând să le acceptăm, vom reuși să le canalizăm mai bine.

„Ne putem înfrunta temerile în mod brutal sau pe ocolite, repede sau treptat, direct sau indirect, în acțiunile și în mințile noastre, ne explică psihologul american Travis Langley.⁶⁸ [...] Cu o *desensibilizare sistematică*, persoana abordează frica gradual, învățând mai întâi să se relaxeze atunci când se află în apropiere de ceva care arată sau îi amintește de stimulul de care se teme, cum ar fi practicarea exercițiilor de relaxare în prezența unui liliac din desenele animate, cu chipul vesel, pe un decor de Halloween în primele sesiuni, apoi un liliac din cauciuc mai realist în sesiunile următoare și așa mai departe, până se ajunge la relaxarea maximă pe care majoritatea oamenilor o resimt în prezența unui liliac viu.”

Dacă ești un mare timid, „aruncă-te în gura lupului”: ia cuvântul la o ședință și prezintă spontan un proiect. Dacă-ți este frică de pisici, acordă-ți timpul necesar pentru a te apropia de animalul de companie al unuia dintre prietenii tăi, dacă animalul nu este fricos, și construiește o legătură cu el, pe etape... Acest exercițiu poate fi practicat pentru temeri minore și nu pentru fobii medicale (tulburări de anxietate fobică) care necesită, dacă este cazul, ajutorul unui profesionist din domeniul sănătății.

Toate aceste lecții au scopul de a scoate la suprafață conștiința ta de supererou pentru a înfrunta Forțele Răului în viața de zi cu zi. Această conștiință se bazează concret pe:

- psihologia ta;
- intelectul tău;
- morala și valorile tale;
- capacitatea ta de adaptare la o situație;
- încrederea în tine însuși.

⁶⁸ Travis Langley, *op. cit.*

De îndată ce stăpânești toate aceste puncte, nu îți mai rămâne decât să-ți pui pelerina și să te lupți cu toți răufăcătorii. Dar, de fapt, cine sunt cu adevărat acești răufăcători pentru tine?

